

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фундаментальної та прикладної геології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму

Віліна ПЕРЕСАДЬКО

“ 30 ” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОБ’ЄКТИ ГЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітні програми
спеціалізація
вид дисципліни
факультет

другий (магістерський)

10. Природничі науки

103. Науки про Землю

Геологія нафти і газу

вибіркова

геології, географії, рекреації і туризму

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму
«26» серпня 2024 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Космачова М. В., к.геогр.н., доц., доцент кафедри фундаментальної та прикладної геології

Програму схвалено на засіданні кафедри фундаментальної та прикладної геології
Протокол від «26» серпня 2024 року № 14

Завідувач кафедри фундаментальної та прикладної геології

(підпис) (Валерій СУХОВ)
(прізвище та ініціали)

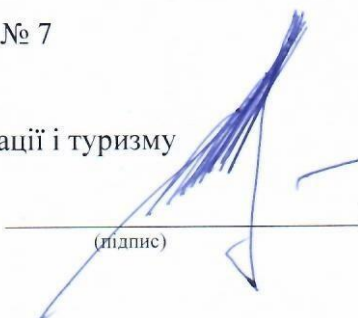
Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм:

Гарант ОПП «Геологія нафти і газу»

(підпис) (Василь СУЯРКО)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму
Протокол від «26» серпня 2024 року № 7

Голова науково-методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

(підпис) Олександр ЖЕМЕРОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Об'єкти геологічного туризму» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістр, спеціальності 103 Науки про землю освітньо-професійної програми Геологія нафти і газу

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів знань про геологічні пам'ятки природи як комплексні об'єкти та шляхи їх використання у геологічному туризмі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основним завданням вивчення дисципліни є формування у студентів знань про різновиди геологічних пам'яток природи України, зокрема Харківської області, їх варті уваги компоненти, відповідність їх до геологічної будови території розташування, фактори загрози існуванню, напрямки їх охорони та використання у геологічному туризмі.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
88 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Сформовані компетентності (відповідно до ОПП):

ЗК02. Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми, у тому числі приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

СК02. Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства

Згідно до вимог освітньої програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

ПР01. Аналізувати особливості природних систем та об'єктів, у тому числі літосфери (вуглеводневих систем, систем «колектор-флюїд», пасток, покладів вуглеводнів у земній корі, ін.) та їх зміни під впливом діяльності людини

ПР07. Знати сучасні методи дослідження Землі та літосфери, вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності.

ПР10. Вирішувати практичні задачі нафтогазової геології (здійснювати регіональний та зональний прогноз нафтогазоносності; обґрунтовувати доцільність проведення пошуково-розвідувальних робіт на нафту і газ, обґрунтовувати оптимальні системи розміщення пошукових і розвідувальних свердловин на пастках різного типу; планувати та проводити геологічні, геохімічні, геофізичні, гідрогеологічні дослідження при проведенні пошуково-розвідувальних робіт на суші та в акваторії, при розробці нафтових і газових родовищ та оцінці впливу нафтогазовидобутку на довкілля; робити геологічне обґрунтування систем розробки родовищ нафти і газу, режимів розробки покладів вуглеводнів та методів підвищення продуктивності свердловин) з використанням теорій, принципів та методів геологічних наук

ПР15. Знати сучасні теорії, методологію та методи геологічних наук та використовувати їх у науковій діяльності та для вирішення практичних задач
Через систему знань та умінь:

знати: геологічну будову та визначні геологічні пам'ятки природи Харківщини, напрямки їх охорони та використання в геологічному туризмі.

вміти: визначати компоненти геологічних пам'яток, складати опис геологічних пам'яток та маршрути тематичних геологічних турів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Геотуристичні об'єкти Харківщини

Тема 1. Основні поняття і терміни курсу: геологічний туризм, геологічна спадщина, геологічні пам'ятки природи, геосайти.

Тема 2. Геологічна будова Харківщини. Історія геологічних досліджень та геологічна вивченість. Положення Харківщини в регіональних геологічних структурах і структурне районування області. Стратиграфія. Корисні копалини.

Тема 3. Визначні компоненти геологічних пам'яток природи Харківщини.: мінералогічні, петрографічні, палеонтологічні, стратиграфічні, палеогеографічні, меморіальні.

Тема 4. ГПП Харківщини як геотуристичні об'єкти. Просторове розміщення та регіональні особливості геотуристичних об'єктів Харківщини. Геосайти Харківщини. Тематичні геотуристичні маршрути Харківщиною.

РОЗДІЛ 2. Геотуристичні об'єкти України.

Тема 1. Геологічна спадщина України. Вивченість, фактори загрози, сучасний стан. Визначні геосайти.

Тема 2. Геотуризм як шлях використання та охорони геологічних пам'яток. Розвиток геотуризму в світі і в Україні. Роль геологічних музеїв. Геопарки ЄС та Світу. Перспективи створення геопарків в Україні

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Геотуристичні об'єкти Харківщини												
Разом за розділом 1		10	8			40						

Розділ 2. Геотуристичні об'єкти України												
Разом за розділом 2			6	8			48					
Усього годин			16	16			88					

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Компоненти геологічних пам'яток природи	8
2	Опис геосайтів	8
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Закріпити навчальний матеріал та отримати додаткові знання за темами:	
1.	Геологічна будова Харківщини	15
2.	Визначні компоненти геологічних пам'яток природи Харківщини	10
3.	Геологічні пам'ятки природи Харківщини як геотуристичні об'єкти	15
4.	Геологічна спадщина України	20
5.	Розвиток геотуризму в світі і в Україні.	18
6.	Геопарки ЄС та Світу.	10
	Разом	88

6. Індивідуальні завдання – не передбачені

7. Методи навчання

Теоретичний матеріал викладається у вигляді лекцій з застосуванням презентацій з фотоматеріалами, що ілюструють відповідну тему. Практичні заняття проводяться у вигляді виконання завдань, які ґрунтуються на теоретичному матеріалі.

8. Методи контролю

Поточний контроль : практичні роботи,

Підсумковий контроль – письмова залікова робота .

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Залікова робота	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
ПР1	ПР2	ПР 3	ПР 4	Не передбачена	Не передбачено		40	100
15	15	15	15			60		

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання практичних робіт:

13-15 балів – робота правильно виконана, оформлена, здана вчасно та захищена;

10-12 балів – робота містить несуттєві помилки, здана вчасно та захищена;

7-9 балів – в роботі є помилки, проте простежується знання матеріалу, здана вчасно, захищена;

4-6 балів – в роботі є помилки, здана не вчасно, не захищена;

1-3 бали – робота здана, більша частина роботи неправильно виконана, не містить висновків, незахищена;

0 балів – робота невиконана.

Критерії залікової роботи.

Залікова робота проводиться у формі відповідей на запитання. Кількість балів за кожну відповідь указані в завданнях.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
50 – 100	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Геологічні пам'ятки України : У 4 т. – Т. IV / ред. В.І. Калінін, Д.С. Гурський. – Львів : ЗУКЦ, 2011. – 280 с. // <https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I=&S21STR=%2D184107>
2. Космачова М. В. Геологічна будова та спадщина Харківщини : навчальний посібник / М.В.Космачова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 96 с. + 16 с. укл. <https://karazinbook.com/knyga/geologichna-budova-ta-spadshchina-harkivshchini>

Допоміжна література

1. Геотуризм: практика і досвід. Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції (5-7 травня 2016, Львів). — Львів: НВФ “Карти і Атласи”, 2016. — 168 с.
2. Геотуризм: практика і досвід. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (26-28 квітня 2018, Львів). – Львів: Каменяр, 2018. — 256 с.
3. Геотуризм: практика і досвід. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (20-22 жовтня 2022, Львів). – Львів: Каменяр, 2022. — 124 с.
4. Геотуризм: практика і досвід. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (25-28 квітня 2024, Львів). – Львів: Каменяр, 2024. — 172 с.
5. Космачова М.В. Геологічні пам'ятки як компонент природних рекреаційних ресурсів Харківщини / М.В. Космачова // Вісн. Харк. нац. ун-ту. – 2008. - № 804: Геологія – географія – екологія. – С. 35-38.

6. Космачева М.В. Геологические памятники природы Харьковщины как объекты естественнонаучного краеведения / М.В. Космачева // Вісн. Харк. нац. ун-ту. – 2001. - № 521: Геологія. Географія. Екологія. – С. 72-75.
7. Про природно-заповідний фонд України. Закон України. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Геологічні пам'ятки природи України
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F:%D0%93%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96_%D0%BF%D0%B0%D0%BC%27%D1%8F%D1%82%D0%BA%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8
2. Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО – Список всесвітньої спадщини
<https://whc.unesco.org/en/list>
3. The International Commission on Geoheritage (ICG)
<https://iugs-geoheritage.org/>